

Dit voorjaar zijn de onderhandelingen in Brussel nog in volle gang over de regels en het budget voor het nieuwe landbouwbeleid. De meeste aandacht gaat daarbij uit naar de eerste pijler. En dat gaat volgens Europarlementariër Bas Eickhout helaas ten koste van de plattelandsontwikkeling.

Bas Eickhout: “Hoeveel blijft er over van het plattelandsbeleid?”

Bas Eickhout, Europarlementariër voor GroenLinks: “Samenwerken en een bottom-upbenadering zijn heel belangrijk voor plattelandsontwikkeling. Maar daar maak ik me niet zo'n zorgen om: in de regio's zit vaak genoeg energie.”

Hoe het derde plattelandsontwikkelingsprogramma er uit komt te zien weet nog niemand. En ook niet hoeveel geld er voor beschikbaar is. Bas Eickhout zit in het Europees Parlement voor GroenLinks en maakt zich zorgen over deze onduidelijkheid. “Mijn grootste zorg is: hoeveel blijft er over van het plattelandsbeleid? Het draagvlak voor de tweede pijler neemt zienderogen af. Geen enkele lidstaat zal zeggen dat hij de tweede pijler niet belangrijk vindt, maar ondertussen gaat er steeds meer aandacht en geld naar de eerste pijler. Lidstaten vinden het over het algemeen veel eenvoudiger om steun te geven aan de eerste pijler: lekker gemakkelijke, directe steun aan de boeren.”

Verdroging of verzekering?

“De Europese Commissie wilde in vergelijking met het huidige programma, wat mij betreft heel terecht, meer gaan sturen op

resultaat. Zo had ze het idee opgenomen om ook waterbesparing in droge landbouwgebieden op te nemen in het programma. Heel belangrijk voor de plattelandsontwikkeling in sommige zuidelijke landen, denk ik. De Raad van Ministers heeft dat er juist weer uit geschrappt, maar tegelijkertijd wel een voorstel gedaan om verzekeringen voor gewasschade op te nemen in de tweede pijler. Daarvan denk ik dat het veel te weinig te maken heeft met plattelandsontwikkeling. De lidstaten zijn onderling verdeeld omdat er een duidelijke regionale belangenstrijd gaande is. De oostelijke landen hebben de instelling dat ze hoe dan ook meer geld willen, omdat ze vinden dat zij nu aan de beurt zijn om te ontvangen. De zuidelijke lidstaten zijn over het algemeen tamelijk conservatief ingesteld: hoe meer geld er rechtstreeks naar de boeren gaat, hoe beter zij dat vinden. Zij pleiten zelfs

voor de mogelijkheid voor een lidstaat om geld uit de tweede pijler naar de eerste over te hevelen. Dat vind ik voor het platteland een heel gevaarlijke. Dan gaat gewoon al het geld rechtstreeks naar de boeren. Deze modulatie past Nederland momenteel ook toe, maar dan juist omgekeerd: van de eerste naar de tweede pijler. De Noordwestelijke lidstaten voelen over het algemeen nog het meest voor een krachtig plattelandsbeleid en pleiten daar als individuele lidstaat meestal ook wel voor. Uiteindelijk vertaalt zich dat echter nauwelijks in een positief onderhandelingsresultaat.”

“Ik vrees dat het plattelandsbeleid een amalgaam wordt van allerlei doelen die nauwelijks een relatie tot elkaar hebben.”

Productieketens

“Ik denk dat er in het plattelandbeleid straks meer aandacht gaat komen voor de productieketens. Het gaat dan om zaken als prijzen van producten, marktwerking, lokale ketens opzetten. Op het gebied van leefbaarheid zal het zich denk ik gaan toespitsen op de landbouw en milieuvraagstukken, de zogenaamde agri-environmental schemes. Met andere woorden, ik vrees dat het plattelandsbeleid een amalgaam wordt van allerlei doelen die nauwelijks een relatie tot elkaar hebben. Dat de tweede pijler een vergaarbak wordt van allerlei losse doelen van de verschillende lidstaten. Dat vrees ik tenminste als ik de onderhandelingen nu zie.”

Samenwerking

Maar er zijn toch ook positieve tendensen in het nieuwe plattelandsbeleid? Zo bestaat het idee om de succesvolle LEADER-aanpak te verbreden en lokale kleinschalige innovatieplatforms op te richten. Is dat geen belangrijke verbetering? Eickhout: “Jawel, natuurlijk is dat goed. Samenwerken en een bottom-upbenadering zijn heel belangrijk voor plattelandsontwikkeling. Maar daar maak ik me niet zo'n zorgen om. Die samenwerking in de regio's wordt wel opgepakt, daar zit vaak genoeg energie. Daar is dan ook niet zo veel nieuw beleid voor nodig. Ik verwacht dan ook dat het via de Community-led local development allemaal niet veel anders zal gaan dan de afgelopen jaren. Niet erg, want de LEADER-werkwijze is een prima aanpak.”

Geert van Duinhoven